

IT'S TWIGA TIME

Indhold

SIDEN SIDST

MINDEORD.....

TO PIGERS REFLEKSIONER OVER EN SOMMER I
AFRIKA.....

KOMMENDE ARRANGEMENTER

BESTYRELSESMEDLEMMER.....

MORSØ U – LANDSFORENING
(Morsoe Development Association)
pschrader@mail.tele.dk
www.morsoeu-landsforening.dk
Kasparsvej 4
7900 Nykøbing Mors
Tlf. 6083 2432

SIDEN SIDST

LEGO Medarbejdernes Jubilæumslegat

Har bevilget Morsø U-Landsforening kr. 10.000. Pengene gives videre til produktionsskolen Kagera Youth Forum, som mangler penge til indkøb af symaskiner og andet udstyr til skolens syværksted. Vi glæder os til at se værkstedet ved et kommende besøg i Bukoba.

Markedsdage

I løbet af sensommeren har Morsø U-Landsforening deltaget i flere "markeder":

23. -25. august: Kulturmødet – hvor vi i år fik tildelt en plads på "Klostertorv" med Kirkebussen som nabo. Mange besøgende viste interesse i vore projekter og de fine nye varer fra Tanzania.

2. september: Afrikansk marked på "Folkestedet" i Århus. Det var spændende at være en del af et større marked udelukkende med afrikanske boder og café med afrikanske retter. Det er også godt for foreningen at danne netværk med "ligesindede".

13. september: "Verdens Bedste Nyheder" – eventen om at formidle de gode historier om u-landsbistanden, blev i resten af landet afviklet 7.

september. På Mors havde vi fået lov til at uddele materialet i forbindelse med Træskibstræffet i Limfjorden. Der blev uddelt 500 stk. chokolade og tilsvarende materiale med mange positive historier – især for piger og kvinder i udviklingslandene: flere piger får uddannelse, færre kvinder dør i barselsseng og lige rettigheder til både mænd og kvinder.

I år fik vi hjælp til uddeling af materialet fra elever

fra Morsø Gymnasiums H(Å)BB-gruppe.

ESLEC-projektet

I perioden 14. – 24. november bliver der bestyrelsesbesøg i Tanzania på projektet "Economically Sustainable Livelihood and Environmental Conservation" (på dansk: "Økonomisk bæredygtige livsbetingelser og miljøbevaring"). Projektet afsluttes 31. december 2018, og under besøget får vi lejlighed til at deltage i en "festival" med information og undervisning om projektet samt boder fra de enkelte kvindegrupper.

Der bliver også regnskabs gennemgang, så vi kan snarest i det nye år kan indsende rapport og regnskab til CISU, der har bevilget tilskud til projektet.

Udstilling på Morsø Folkebibliotek

For at fortælle morsingboerne om ESLEC Projektet bliver der hele november måned en billedudstilling på Morsø Folkebibliotek, som kan ses i bibliotekets åbningstid.

På plancher kan man se projekter med støtte fra lånesparegrupperne – hvad der er lånt penge til, og hvordan det har hjulpet de enkelte familier.

Kunstbesøg i Bukoba

Som tidligere oplyst er der bevilget kr. 25.000 – ligeledes fra CISU, for at kunstmaler Finn Have kan afvikle workshop på produktionsskolen Kagera Youth Forum i Bukoba.

Finn Have rejser til Bukoba sammen med bestyrelsesmedlemmerne 14. november – men bliver 3 uger i Bukoba.

Vi ser meget frem til resultatet af workshoppen og Finn Haves ophold og håber i løbet af 2019 at kunne præsentere en udstilling i samarbejde med Finn Have.

Julemarked

1. december kl. 10 - 16 deltager Morsø U-Landsforening igen i år i Musikværkets julemarked.

Udover vores bod med nye varer fra Tanzania, er der andre boder med julegaveideer, små koncerter med elever fra Musikskolen og mulighed for bl.a. at købe gløgg og æbleskiver.

IT'S TWIGA TIME

Containermateriale

Morsø Kommune har stillet tomme lokaler til rådighed til opmagasinering af hospitals- og skoleudstyr, indtil det er klar til forsendelse til Tanzania. Indtil bygningen evt. skal bruges, har vi fået lov at låne lokaler i den tidligere Præstbro Børnehave i Erslev.

Det er en stor hjælp for foreningen at have gode forhold til det kostbare udstyr, som selvom det er taget ud af brug i Danmark, vil have stor værdi og finde god anvendelse i Tanzania.

Vi har bl.a. for nylig fået overdraget fint optikerudstyr fra optiker og urmager Poul Bech, Nykøbing. Vi glæder os til at få det flotte udstyr installeret hos øjenlægerne på Bukoba Regional Hospital.

Det er håbet, at vi er klar til at sende ansøgning til "Genbrug til Syd" ved

næste deadline i november måned.

Genbrug til Syd administrerer Danidas Renoverings- og Forsendelsesbevilling. Tak til Morsø Kommune for velvillig indstilling.

Medlemsreje til Bukoba

De 20 pladser er ved at være besat. Tidspunktet bliver: 20. juli – 3. august.

Ved bestyrelsesbesøget i Bukoba i november måned bliver der truffet aftaler med hotel, safarifirma, kommunale myndigheder og vore kontaktpersoner.

Anne Mette Schrader

MINDEORD

Tidligere missionær Anna Marie Wemmelund - en nær ven i Morsø Kommunes venskabsby Bukoba i Tanzania – er død 4. august knap 80 år gammel.

Anna Marie blev udsendt af Dansk Missions Selskab (nuværende Danmission) som nyuddannet lærer i 1967 til Bukoba. Hendes første opgave var etablering af husholdningsskolen i Ntoma.

Senere arbejdede hun som lærer på et pigegymnasium, og senest fik hun til opgave at etablere kirkens hotel – Bukoba Hotel, som hun med stor dygtighed drev frem til et moderne hotel, der blev udvidet flere gange med værelsesfløj, bad og toilet på alle værelser, reception og kontorbygning, restaurant og flere møde- og kongreslokaler. Hotellet, der ligger på samme grund som stiftets og biskoppens kontorer, er anerkendt i Bukoba og benyttes ofte af officielle gæster fra regionen og regeringen, når der afholdes møder og kongresser i byen.

På Mors lærte vi Anna Marie at kende i forbindelse med etablering af venskabsforbindelsen maj 1983, hvor vi havde besøg af daværende borgmester Luangisa og kommunaldirektør Ibobo fra Bukoba.

På vej til Danmark fløj de sammen med Anna Marie og bad hende besøge Nykøbing under deres ophold, så hun kunne være tolk ved nogle af arrangementerne.

Jeg selv fik et nært venskab med Anna Marie, da hun ofte var min chauffør og ledsager under mit første besøg i Bukoba i 1986. Siden har vi mødt Anna Marie under alle besøg i Bukoba, og vi har nydt hver gang at blive inviteret til middag eller kaffe med hjemmebak i hendes hyggelige hus på Kashura Hill med den flotte udsigt over Victoria Søen.

Vi har ofte kontaktet Anna Marie, når vi har haft brug for informationer, og hun har været reservemor / -bedstemor for vore unge volontører i Bukoba. Hun har altid taget sig tid til at hjælpe, hvis de havde et problem eller køre dem til læge, hvis de blev syge, og det var trygt for os og deres forældre at sende dem til Bukoba, når Anna Marie var i nærheden.

Da Anna Marie blev pensioneret i 2005, valgte hun at bygge sit eget hus i Bukoba i stedet for at rejse hjem til Danmark. Trods pensioneringen fortsatte Anna Marie med frivilligt arbejde for den evangeliske kirke i Bukoba, og hun nåede dermed at kunne fejre 50 års jubilæum i sit nye land.

Vi er mange, der vil savne Anna Marie, og vi vil savne hendes lune smil og hjælpsomhed, når vi til november kommer til Bukoba igen.

Vi er stolte af at have kendt hende gennem 35 år og taknemmelige for det store arbejde, hun har lagt mellem sine venner i sit andet fædreland.

Efter et kort sygehusophold i Danmark ønskede Anna Marie at komme hjem til Bukoba for at dø, og hun blev begravet i Bukoba søndag 12. august.

Æret være Anna Marie Wemmelunds minde.

På vegne af Morsø U-Landsforening
Anne Mette Schrader

TO PIGERS REFLEKSIONER OVER EN SOMMER I AFRIKA

Ella og Vigga er henholdsvis netop fyldt 11 og 8 år gamle og døtre af tidligere bestyrelsesmedlem og nuværende revisor Niels Peter Nørgaard og barnebarn af Gudrun "Mama Lilian" Nørgaard. Bosiddende i Mejdal ved Holstebro, hvor deres hverdag er skole, fritidsaktiviteter og venner, godt blandet med en vis mængde elektronik, men sommeren 2018 blev anderledes.

Vi havde måske hørt mor og far sige det før at vi skulle til Afrika en gang, men nu hed det: "I misser den sidste uge i skolen før ferien, og vi rejser til Afrika"

"Wauu sikke en overraskelse, vi skal se elefanter, giraffer og andre spændende dyr".

"Spændende og fedt at prøve noget som ikke mange prøver." Sådan var reaktionerne, som efter lidt blev fulgt op af tanker om, hvor fattige menneskene er, om tiggere på gaden og om elendige veje, toiletter i jorden og 1000 spørgsmål om alt fra: "Hvor mange bamser må vi få med?" til "Hvor skal vi bo?" og "Hvad får vi at spise?"

I Tanzania taler de swahili og

127 andre sprog, men det var sjovt at lære lidt af et så anderledes sprog. Godt at kunne skabe lidt kontakt med få ord, men også sjovt at få navne på nogle af de ting, der fyldte meget. Frugt og grønt eksempelvis, hvor parachichi (avokado), var ynglingen, og blev det faste udtryk, der blev brugt, når der skulle smiles på billeder. En lille sang hænger også fast efter at have hørt den utallige gange af børn på gaden og i fjernsynet:

Jambo, Jambo bwana,

Habari gani,

Mzuri sana

Maden

Når mad fylder meget i hverdagen, så fylder det selvfølgelig også på en tur til Afrika.

"Frugterne var så lækre og friske" Markederne og deres mangfoldighed og muligheden for at vælge en levende kylling og få den leveret i en pose klar til aftensmaden var ret sejt, syntes pigerne. Prøve at skære sin egen ananas af planten, og opleve hvordan alle de små steder vi

besøgte havde det hele lige rundt om huset.

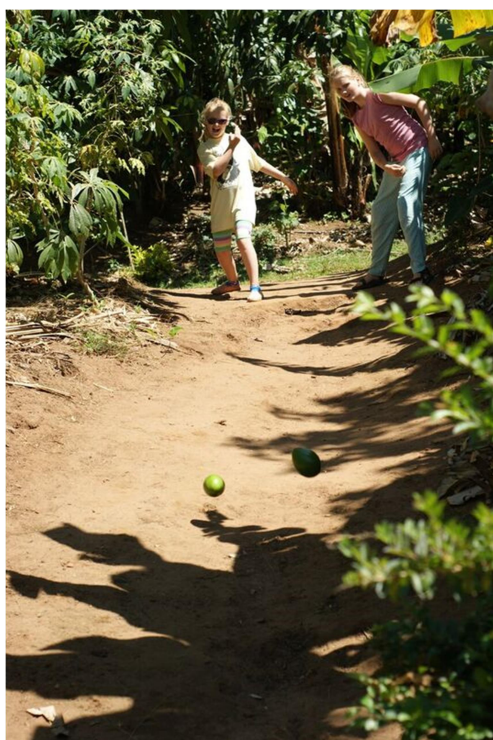
"Hotellerne og restauranterne blev lidt kedelige, fordi de alle havde de samme menuer" Faktisk var der mange spændende ting, de steder vi besøgte, det der var mest øv var ben stumperne, der tit var i kødet.

"Sukkerrør" udbryder Vigga, det var lækkert og noget sejt slik.

De mange varianter af street food – ikke bare noget i en hal som i Danmark, men mad lavet på gaden – blev bemærket, og lysten til at prøve noget af det, fordi det var lige foran næsen, var stor. Det meste smagte fantastisk, og var så billigt, at det ikke var til at forstå. Isene fra køleboksen bag på en cykel var nu nok den største skuffelse.

"Vandtanke" sådan siger Ella, adspurgt om hvilke billeder hun får, når vi siger Bukoba. De mange opsamlinger af regnvand og de store vandtanke bygget med hjælp fra bl.a. Rotary har gjort indtryk.

Græshopper og røde "frugtdimser" vi ikke vidste hvad var, var ikke noget problem, selvfølgelig skulle det smages.

Menneskene

Hakuna Matata (Tag det roligt), nogle gange så roligt at Ella havde løst til at sige: "Kan vi ikke godt komme videre" ikke kun fordi menneskene vi mødte tog det roligt, men også fordi at nogle ting bare var enormt kedeligt og tog langt tid. Specielt var gæstebøgerne, der skulle skrives i, de officielle mennesker lyst til at hilse på os og blive set med os ret kedeligt og føltes næsten som en pine.

Hjemme i Danmark igen og med lidt afstand til tingene lyder det alligevel: "Det var også spændende og noget mere end bare sand og vand, som vi plejer" men gæstebøgerne er altså stadig kedelige. A pro pos sand, så er de røde støvede veje heller ikke gået ubemærket hen, og nævnes således også som en af de ting, der huskes.

Underligt er det så, at vi alligevel ikke er mere vigtige end, at hvis mobilen ringer, og det gør den tit, så bliver den altid taget, uanset om man lige står og snakker, viser noget eller på anden måde er på. "De bruger deres mobiler vildt meget, men ikke til noget sjovt" konkluderer Vigga.

"Menneskene var gladere og mindre stressede end os danskere" siger Ella og Vigge tilføjer "Der er flere farver på deres tøj og ting" Menneskene vi mødte gjorde bestemt indtryk, fordi de var anderledes på mange måder, og på grund af den her glæde, som nogle gange blev udtrykt i musik og dans. Enkelte kunne sige få ting på dansk og netop en af de to personer, der gjorde mest indtryk kunne tale dansk.

Kaspeth (Kahigi), der er søn af Brighton og Hilda, der boede fire år på Fyn i slutningen af 90'erne, var vores chauffør under turen. "Kaspeth var rigtig rar, så kunne han tale dansk med os" "Han kunne også spille kort. Han var faktisk ret god til det" Flere gange var det ham, der redede dagen, når nu det blev lidt for meget officielt, fordi så var han legeonkel.

Altoverskyggende var dog Mr Lutabingwa, som fulgte os hele tiden. Han var således noget af det første, der blev nævnt som svar på spørgsmålet: "Hvad husker I bedst fra Bukoba."

Han kunne også nogle få udtryk på dansk, og så var han frisk og som en rigtig hyggelig bedstefar. Pigerne lavede deres helt egen takkesang til ham

Mr Lutabingwa deu deu deu deu

will you have some cake

Mr Lutabingwa deu deu deu deu

thank you for your help

Kirken

"Vi så mange billeder af gud og mange kors på væggene" Det var det første, som der kom fra pigerne når talen faldt på, hvad de huskede fra de huse, vi besøgte. Det blev til en lidt længer snak om kirken og dens store betydning.

Vi oplevede og så selv hvor mange steder, det var kirken der hjalp i lokalområderne med alt fra pleje af ældre og efterladte gadebørn til at drive cafe og boghandel. "Jeg forstår bare ikke, at de giver så meget til kirken, når de ikke selv har ret meget" Den måde at have kirke på er svær at forstå og at forklarer for danske børn, der lever i en verden med en ofte meget anonym kirke.

Lidt som i middelalderen....

"Det er lidt som middelalderen var i Danmark" sådan indleder Vigga og fortsætter så "men de har også nogle smarte ting" og Ella tilføjer "Vi kunne godt lærer noget af den måde, de bruger "affald" kreativt, omvendt kunne de også lærer noget af os om affald"

Disse udsagn udspringer sig i en have, vi gik forbi, hvor højbede var lavet i sække og vandingsanlæg af 1½ liters flasker sad oveni. Det var ret smart udnyttelse af affald. Men også en snak om nogle af de ting, som

var i husene, hvor ting, der måske var gået i stykker, og i Danmark ville være blevet smidt ud, på kreativ vis fik nyt liv med nye funktioner.

Affald i gaderne, og det ikke så udbyggede renovationssystem, gav anledning til en snak om kraftværker en dag vi sad i bilen på vej mod et nyt sted, der skulle besøges. Læringen om hvordan afbrænding af affald, når det sker i et kraftværk, pludselig kan blive til strøm og ikke bare til sort røg og dårlig lugt. Det var det, som Ella mente, de blandt andet kunne lære af os.

Dyr og fattigdom

"Der var ikke så fattigt, som jeg troede, og vejene var ikke så slidte." "Altså der var da nogle fattige, men ikke så mange" Nu er fattig jo et svært begreb, når man er 8 og 11, men oplevelsen var at landet og befolkningen ikke var som forestillingen om Afrika fra børnehøjde i Danmark. Tiggere så vi kun et par gange og hullet i jorden blev gjort til en oplevelse i sig selv. Således kom Ella glad og sagde: "så har jeg prøvet det første hul i jorden toilet" da vi efter et par dage i byen kom til det punkt på turen.

Dyrene, de blev set alle sammen på safari efter opholdet i Bukoba, men det var også ret sej at se dem tæt på helt almindelige huse i Ntoma eksempelvis.

Pigerne slutter med at konkludere at, det var en fantastisk oplevelsesrig sommer, noget som ikke bare var som alle de andre ferier, som godt kan ligene hinanden lidt – virkelig fedt. En ferie som har givet lyst til at opleve mere.

Man kan læse mere om hele rejsen på 6 uger som familien tog inklusiv Abu Dhabi og Uganda på bloggen:

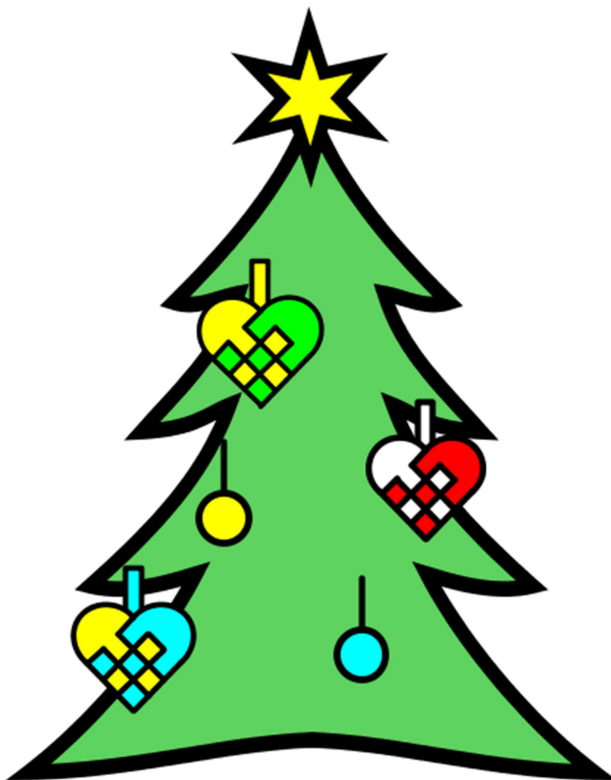
Hjortkaernorgaard.wordpress.com

KOMMENDE ARRANGEMENTER

Jul på Værket

1. december kl. 10:00 – 16:00

Gasværksvej 60, 7900 Nykøbing Mors

BESTYRELSESMEDLEMMER

Formand Anne Mette Schrader	pschader@mail.tele.dk	6083 2432
Næstformand Hans Nørgaard	laverda@mail.dk	6073 5341
Medlemsblad Lisbeth Nørgaard	lisbnor@gmail.com	2364 7250
Kasserer Peter Kristensen	tangsvej10@live.dk	6063 0138
Sekretær Conni Mark	connimark@hotmail.com	6170 2293
Volontører Lene Høgh	lenehgh@mail.dk	9852 5580
Containermateriale Poul Storm Hansen	poulstormhansen@gmail.com	2298 6886
Containermateriale Gudrun Nørgaard	pemuf@mail.tele.dk	9772 4865
Inger Merete Kristensen	imk@redder.dk	3026 0472